

KOMPOZICE

výtvarná etuda “tisíc věcí... nebo alespoň sto” aneb o kompozici

Východisko - spontánní dětské tvůrčí aktivity:

Dětská záliba ve sbírání, třídění a skládání

Mgr. Bc. Pavla Novotná, Ph.D.
Mgr. Bc. Jitka Novotná

Moderní umění poč. 20. stol

20. století přineslo řadu událostí, velký rozvoj ve vědě a technice, které se bohužel osvědčily ve válkách. **Ale co se dělo v umění?** Umělci dosáhli ideálu dokonale zobrazit skutečnost, objev fotografie jako módní trend překonala všechna očekávání. Mladí umělci toužili po něčem novém, **odtrhnout se od “klasického” zobrazeného umění skutečnosti, napodobující realitu.**

Již na sklonku 19. století přišla vlna impresionistů, kteří byli většinou odmítáni. Nový styl, který se vyvíjí těsně po roce 1900, si hledá své vzory a čerpá svou inspiraci právě u umělců, kteří ve své době nebyli ještě zdaleka tak uznávaní. Gogh i Seurat byli už po smrti a Cézanne pokračoval ve své práci téměř nepovšimnut. Pro historiky umění je období kolem roku **1900 nesmírně složité** a není tu možné najít umělce, který by byl jejím typickým **představitelem**. Kolem roku 1905 však dochází k **výbuchu**. Byl tu expresionismus, fauvisté ve Francii, Die Brücke (Most) v Německu, záhy také mnichovská skupina, známá podle svého časopisu Der blaue Reiter (Modrý jezdec), malé skupiny roztroušené po Evropě, všechny směřující tímž směrem nebo vše bezprostředně přijímající a navzájem si vše předávající.

Na začátku 20. století se vyrojilo skutečně mnoho nových směrů. Sice bylo stále cílem zobrazit skutečnost, ale na rozdíl od dřívějšího realistického zobrazování skutečnosti přišla na řadu snaha malovat skutečnost skrytou za vnějším zdáním. Zatímco dříve se jeden směr počítal na staletí nebo alespoň na desítky let, nynější směry trvaly zpravidla jen několik let, a to ještě navíc současně. **20. století je jednoduše řečeno stoletím „ismů“**. Prakticky všechny směry vzniklé ve 20. století odmítají myšlenku, že umělecké dílo musí vzbuzovat estetickou libost.

Umělcům již **nejde o to, vyvolat v divákovi pocit estetické libosti**, ale nutí diváka přemýšlet. Umění a jeho dřívější estetické kvality jak souměrnost, proporce, kontrast nudí, - začínají vznikat díla, která vyjadřují a objevují ošklivost a hrůzu. Provokující díla, která potřebují hluboký výklad nebo jen naopak vůbec ne. - **Divák se stává také spolutvůrcem významů.**

Téměř příkladnou postavou tohoto období byl **francouzský umělec Marcel Duchamp**, jeden z nejkontroverznějších, ale zároveň nejvlivnějších lidí 20. století na poli umění. Ačkoliv by spousta lidí mohla namítnout, že jeho tvorba se za umění vůbec nedá označit, nesmíme se nechat zmást zdánlivou prostotou jeho děl.

Takto vzniklé artefakty pak nazval ready-mady a bez většího zájmu je vystavoval ve dvou galeriích. V podstatě jde o to, **vytrhnout předmět z původní souvislosti**, která definuje jeho funkci a potřebnost, a přenést jej do souvislostí nových, které činí jeho dosavadní smysl nepodstatným. Přenesením sušáku lahví z obchodního domu do výstavního prostoru galerie, se z předmětu stává naprosto funkčně nesmyslný a tedy čistě esteticky vnímatelný objekt.

Stačí-li k vytvoření uměleckého díla pouze skutečnost, že umělec přenesl zvolený předmět z neuměleckého do uměleckého světa, pak musí být možné tento akt zredukovat na jeho podstatu a abstrahovat od reálného přemístění. Pak by bylo možné prohlásit jakýkoliv zvolený předmět za umělecké dílo i na jeho původním místě, aniž by předmět změnil svou pozici. Ale tím bychom už překročili hranice ready-madů a dostali bychom se do oblasti konceptuálního umění, ve které nejdůležitější roli hraje samotná myšlenka.

Marcel Duchamp vytvořil z nepotřebného předního kola a vidlice objekt „Bicycle wheel“. Mezi jeho nejznámější práce patří „Fontain“, v překladu vodotrysk či fontána, k jehož výrobě použil pisoár, který koupil v železářství.

RECYCLED ART (UPCYKLACE)

Trash art, Junk art

Upcyclace je proces přeměňování odpadového materiálu nebo nepotřebných produktů v nové materiály či produkty lepší kvality, pro zlepšení hodnot životního prostředí.

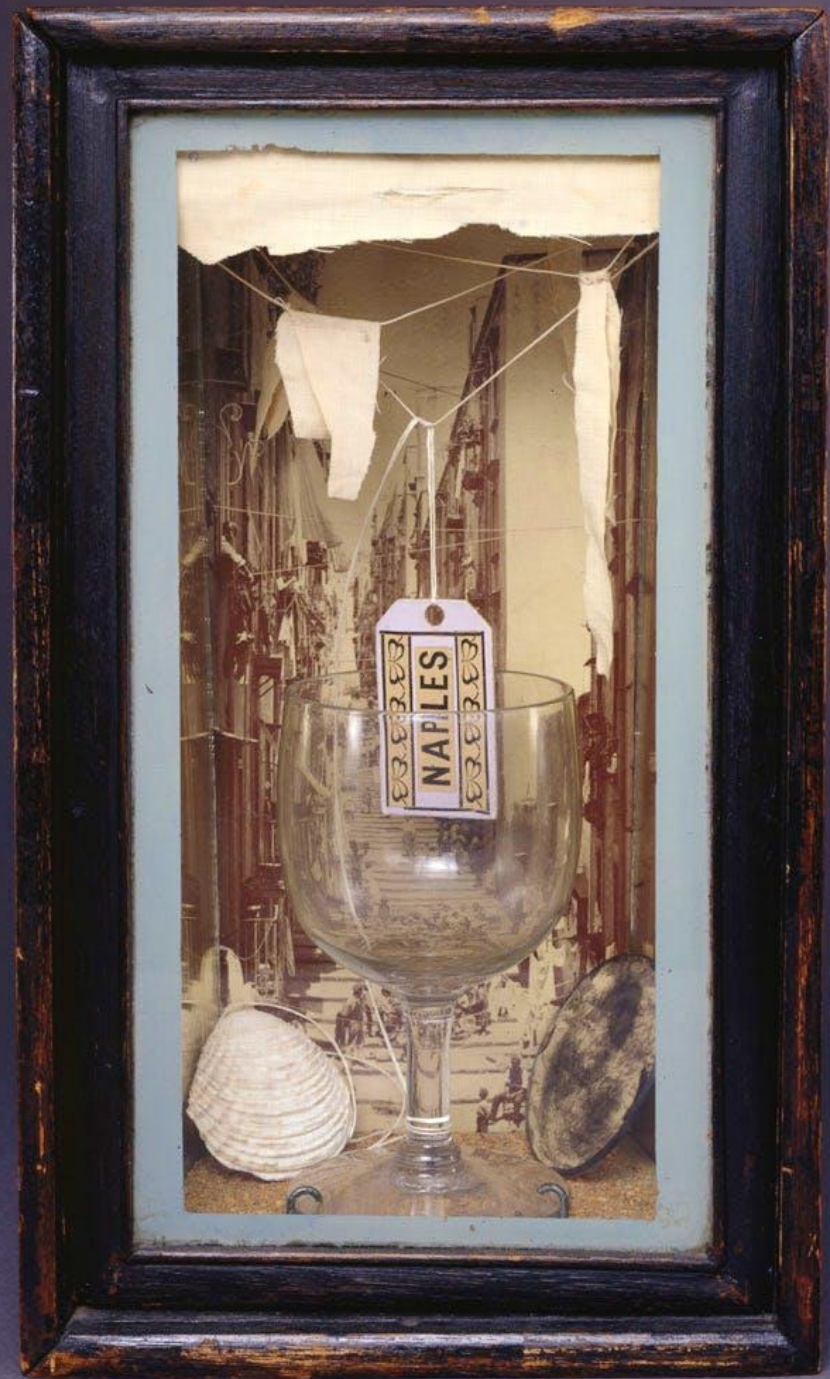
Díla nebyla tvořena jen z velkých nepotřebných či rozbitých předmětů. V polovině století zpracovával umělec **Joseph Cornell** koláže a krabicové asamblážní díla ze starých knih a jiných nalezených předmětů. Naopak **Robert Rauschenberg** shromažďoval odpadky nejprve v Maroku, později v ulicích New Yorku, aby mohl odpad využít do svých uměleckých děl.

<https://blog.artsper.com/en/get-inspired/top-10-of-recycled-art/>

Pablo Picasso a jeho "Býčí hlava" (1942) je socha vyrobená z vyřazeného cyklistického sedla a řídítek.

Joseph Cornell

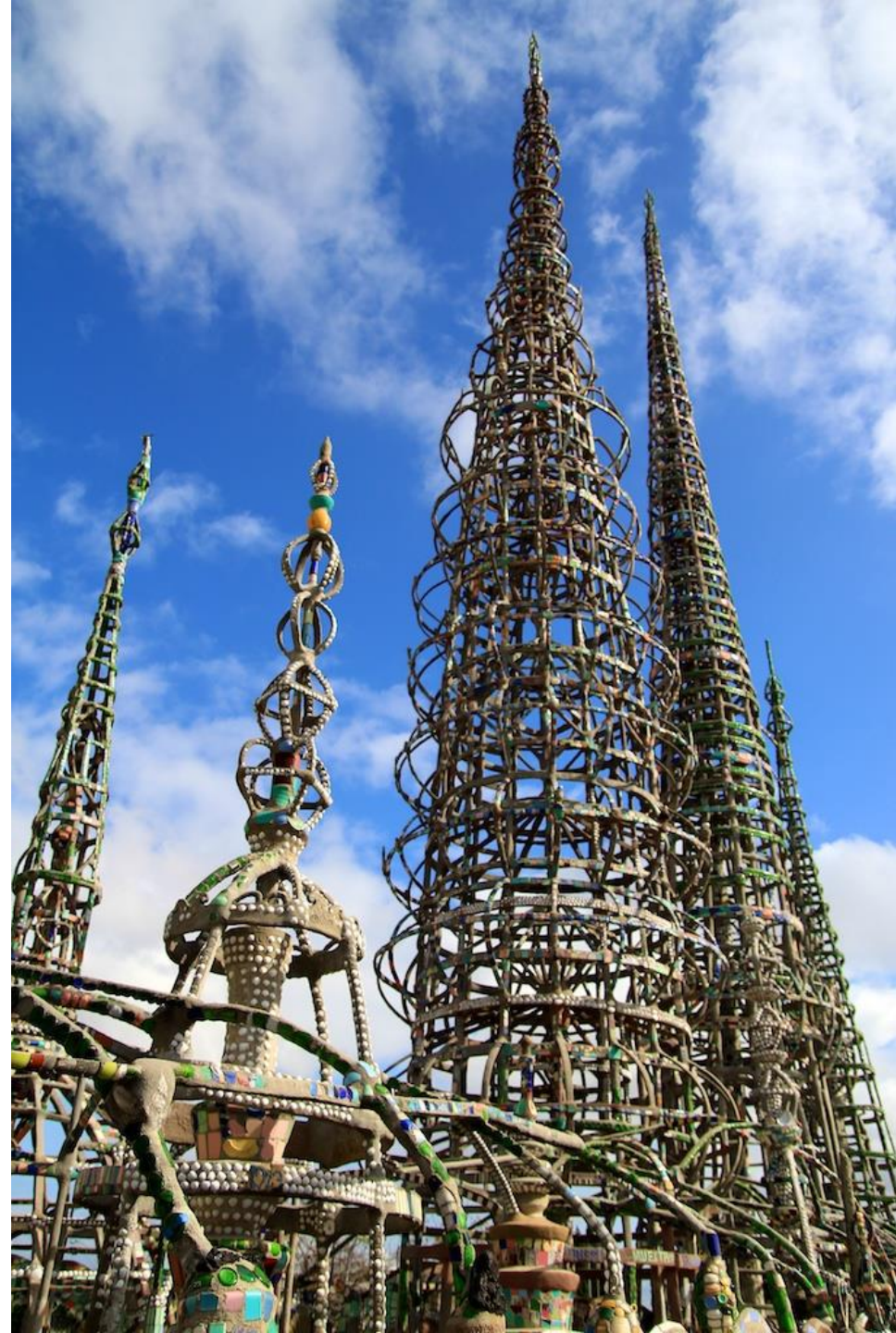

Robert Rauschenberg

Simon Rodia používá k tvorbě kovový šrot, rozbité sklo a keramiku ve velkém měřítku. Vytvořil 17 staveb, z nichž nejvyšší dosahuje 30 metrů.

Watts Tower (1921–1954)

Tim Noble and Sue Webster

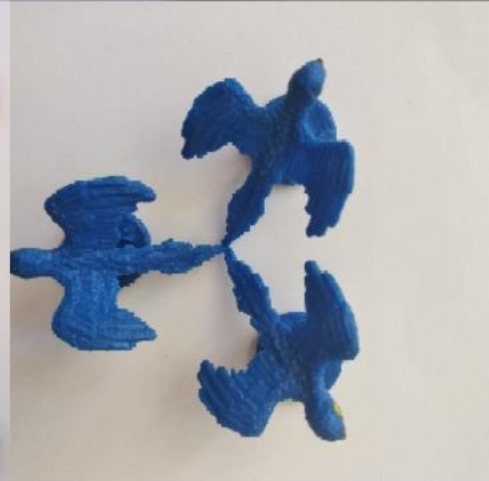
Kompoziční metody:

- **Princip rytmu** - opakování stejných nebo podobných prvků, tvarů, tónů a barev - zmnožení
- **Princip symetrie** - pravidelné rozmístění prvků kolem středu nebo některé osy: symetrická kompozice je jedním ze základních skladebných principů pro uspořádání prvků v obraze. **Symetrie** je pravidelné rozmístění prvků kolem středu nebo kolem některé osy (vertikální, horizontální, úhlopříčky). Prvky jsou stejné nebo velmi podobné tvarem, velikostí nebo barvou. Symetrie vyvolává vyváženost, rovnováhu, klid.
- **Princip proporce** - monumentálnost
- **Změna původní souvislosti** - změnit význam

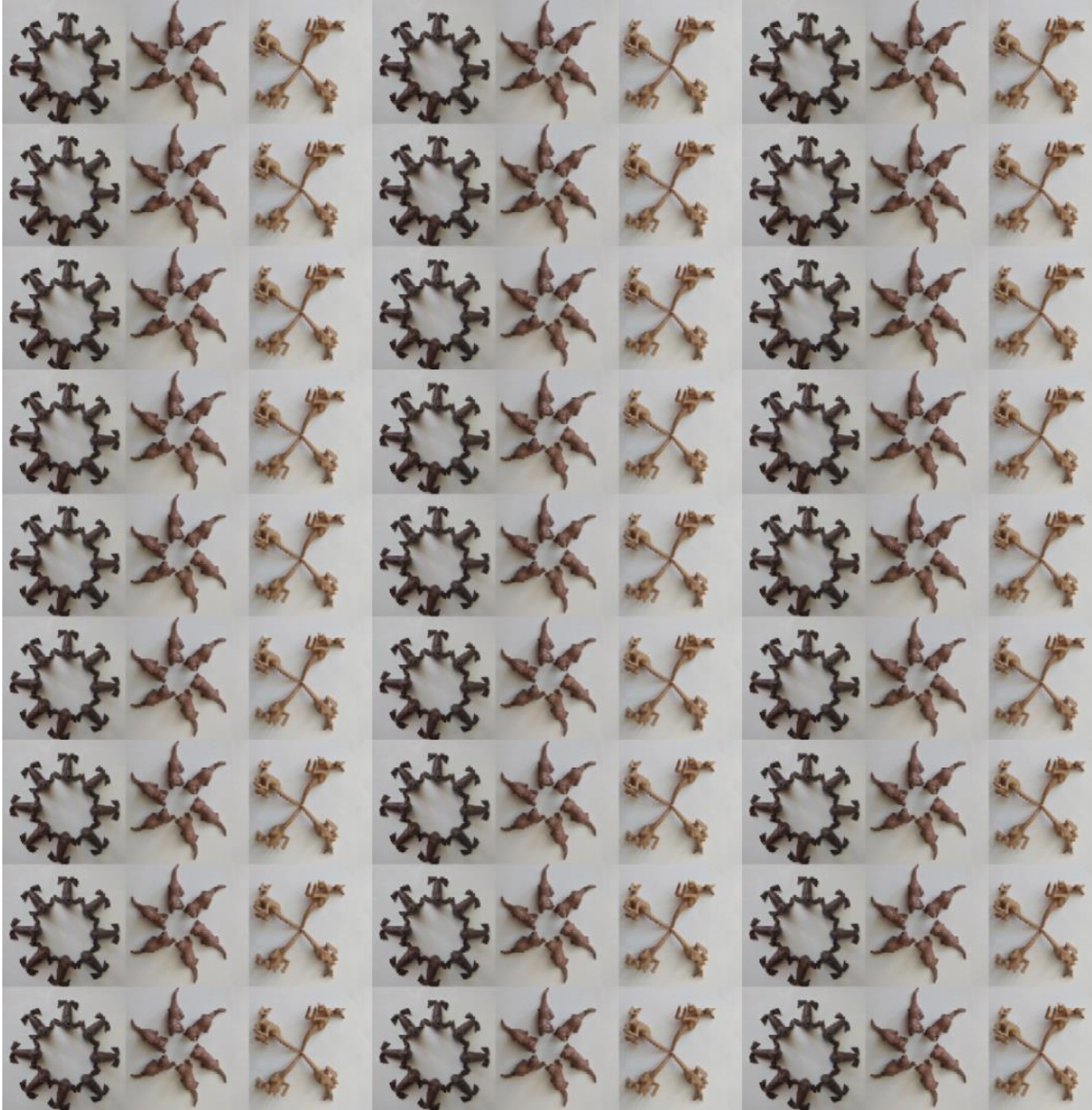

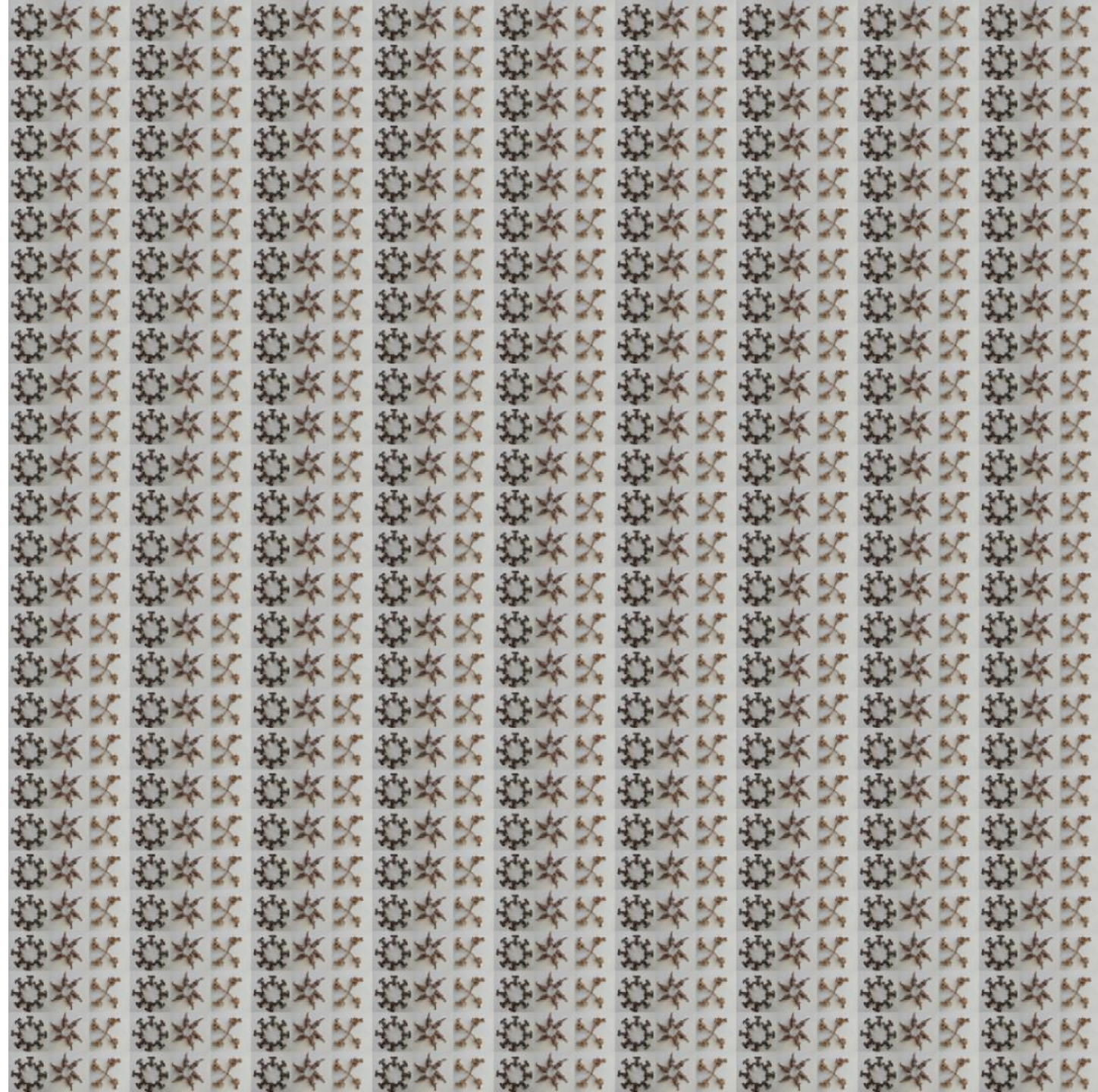

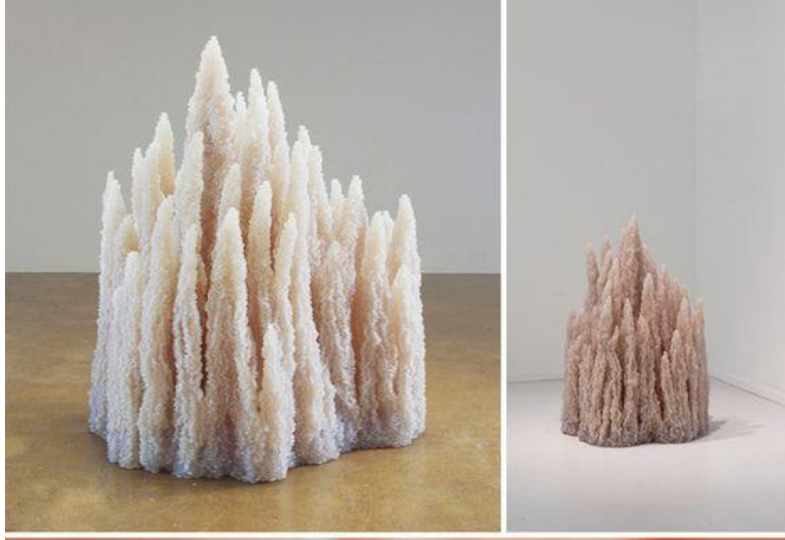

Yayoi Kusama

Project of Mark & Spencer, Shwopping

Vybízí k „shwop“- výměně nevyužitých oděvů výměnou za poukaz v hodnotě 5 GBP, který mohou zákazníci použít při nákupu nového oblečení v M&S.

John Dahlsen

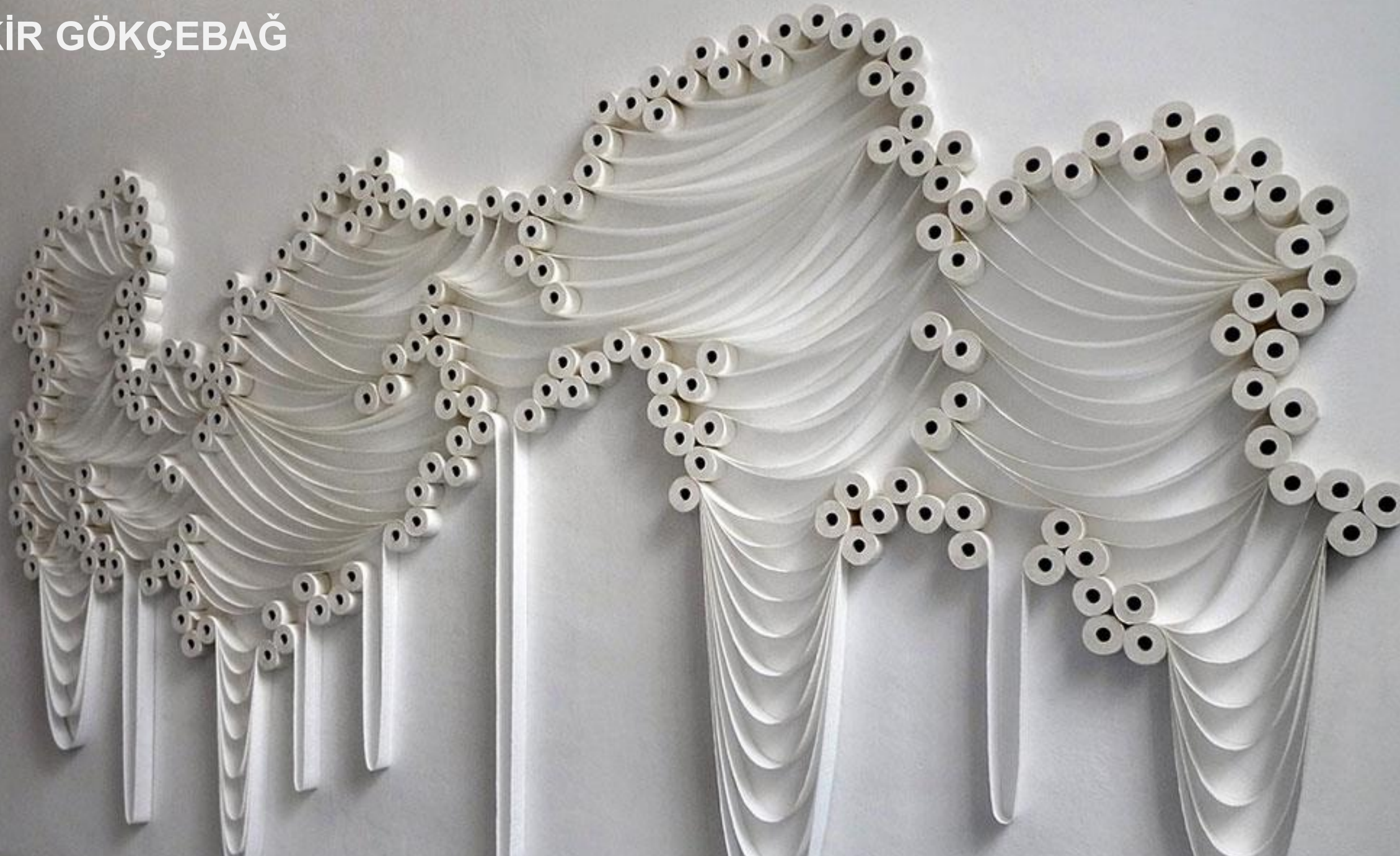

Židovské muzeum v Berlíně

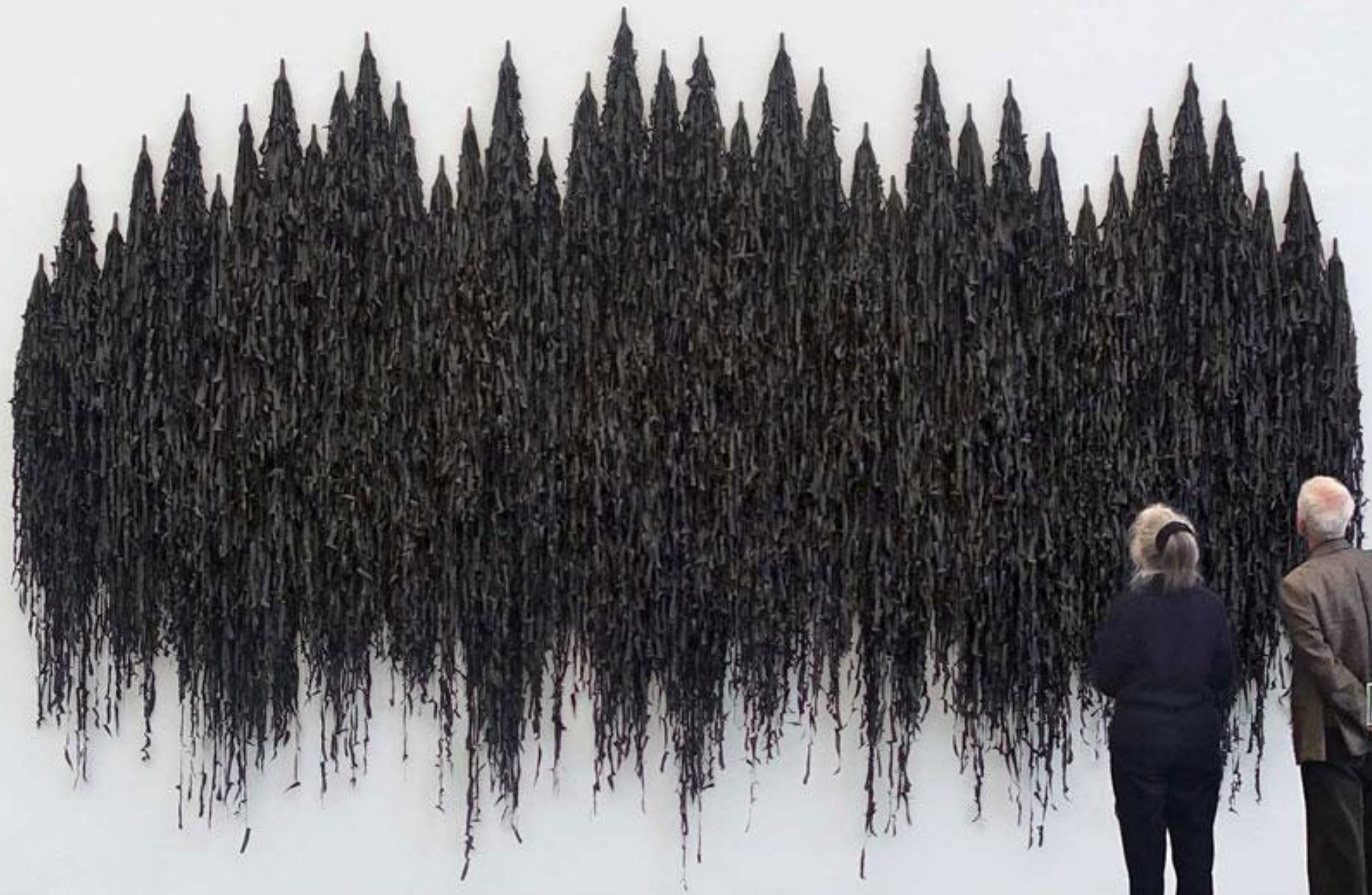
Instalace „schalechet“ - „spadlé listí“, jejímž autorem je Menashe Kadishman. Jedná se o přibližně 10 000 obličejů, zhotovených ze železa a oceli, které mají upomínat na zavražděné Židy. Návštěvník se může rozhodnout do místnosti vstoupit a na obličeje šlapat; vznikají tak hlasité zvuky kdy se kov otírá o kov (čemuž není možno se vyhnout), podle úmyslu umělce se tak zavražděným vrací jejich hlas.

ŞAKİR GÖKÇEBAĞ

ŞAKİR GÖKÇEBAĞ - <https://sakirgokcebag.com/installations/>

Adam Hillman <https://adamhillman.tumblr.com>
<https://www.facebook.com/witenry/photos/>

Výtvarná etuda zaměřená na kompozici

- “Tisíc věcí... nebo aspoň sto”

- Monumentální velkoformátová tvorba: podložky na cvičení....i více, koberce, prostěradlo, potah.... jako podklad
- Něco, čeho mám hodně, tisíc, nebo alespoň sto (ponožky, příbory, kancelářské sponky, knihy, ubrousky, kousky látek, utěrky, kostky, talíře ...) - přemýšlej - čeho máš doma hodně?
- Kompozice.... Rozmístění na ploše, řazení, řád x chaos, rytmus, symetrie x asymetrie
- Nejpovedenější fotku vložit do odevzdávací skupiny (případně více fotek)